

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАНПУТ НА ТАБАКУ

Цена за Србију:

НА ГОДИНУ	6 дин.
НА ПОЛА ГОДИНЕ	3 дин.
ЗА СТРАНЕ ЗЕМЉЕ НА ГОДИНУ	9 дин.

УРЕДНИШТВО и АДМИНИСТРАЦИЈА

ЈЕ У ЗДАЊУ

ОПШТИНСКОГ СУДА

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Преглату ваља слати упућеном на општин-
ски суд а све кореспонденције на уредника
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ.
Неплаћена писма не примају се.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

САСТАНАК

одбора општине београдске држан 28. Маја 1888 г.

(по стенографским белешкама)

почет у 5½ часова по подне.

(СВРШЕТАК).

М. Велизарић. Ја мислим тако исто као и г. Кара-нешић да сада не можемо, кад нема буџета за ово место решити ништа друго но да оставимо ствар до буџета. Јер, ми смо пре кратког времена имали примера са нашим г. секретаром за кога је одбор био донео одлуку да се узме за питомца, па је то оборено, што нема буџета за то место и тако је човеку изгледало да му се чини нека неправда.

М. Маринковић. Хоћемо ли да шаљемо питомца за лекарске науке или не ћемо, то сад можемо решити у начелу, па кад дође на решење буџет, онда ће се лако ставити цифра на то.

К. Главинић. Ми сви знамо да су у београдској општини сви лекари махом странци, и да у опште имамо мало лекара доморолаца. Своје лекаре општина не плаћа бог зна како, те они морају и са друге стране да себи зарађују колико им треба. Овај млади човек нуди општини лене услове, но негода је што сад немамо суме на овакав издатак и то не за једног но бар за два питомца. С тога ја мислим да треба донети решење да општина уе аја начелно то да пошље на страву бар два питомца за лекарске науке, па ће да се има у виду при грађењу буџета за идућу годину, и да се нужна сума за то стави у буџет. Међутим пут, којим би бирали, то је пут конкурса само да се ограничи да конкурент буде београдски син и да је сиротног стања а добре спреме.

М. Велизарић. Ја бих рекао, да би требало да говоримо сад о томе, кад би општина још почетком идуће школске године хтела да пошље питомца — али кад то не може да буде, што нема буџетом одређене суме, а буџет се прави тек у Новембру месец, онда зашто би сад о томе и говорили, мањ, ако желимо да одредимо цифру и пре ове школске године, што долази, само чини ми се, да то не би могло бити јер буџет наш зависи и од одобрења веће власти.

К. Главинић. Ово је за ме врло угодно што је поменуо г. Велизарић и ја мислим да би требало о овоме

донети закључак пре идуће школске године. Јер од Септембра месеца, када ће почети школска година па до Новембра или до краја Новембра док буџет буде готов — има 2 или 3 месеца, а за то време могао би се издатак чинити из које друге партије буџетске.

Председник. Истина по закону је да буџет правимо у Новембру али, пошто се у Новембру још не приберу и не срачунае сви приходи, обично бива да буџет буде готов тек у Децембру или Јануару. То једно, а друго, у овај буџет, ако се усвоји ова молба, ставила би се једна сума ванредног издатка која зависи и од одобрења г. министра финансије и која би имала да траје за три—четири године, док питомца не сврши курс. Дакле све и кад би сад решили да помогнемо одмах кога, тиме би могли смести младог човека, незнајући, оћели доцније или г. министар одобрити издатак; а после тога овај питомца треба да иде у уговором у рукама, који се не може закључити пре него што не би знали на сигурно колико му припада штипендије.

М. Велизарић. Кад општина закључује уговор, онда би то везивало и доцнији одбор — али је само питање: хоће ли општина моћи ове године да поднесе такав издатак кад нема за то одређеног буџета?

Председник. Ја држим да сад не би могли да то размотримо дотле док не дође буџет на ред. Сад би могли, поводом ове молбе, само начелно да кажемо да је вољна општина да има своје питомце а кад се буде градио буџет, онда да се изнесе тај закључак да га комисија, која буде градила буџет, има у виду па ако се буџетом то усвоји онда ћемо одредити конкурс за пријаву питомца и т. д. урадити све што треба. (Тако је).

Дакле усваја ли се такав закључак, као што сам казао? (Усваја се).

Сад имамо господо један акт од арензатора за чишћење димњака у вароши. Изволте саслушати тај акт.

Секретар чита молбу Димитрија С. Лазаревића, арензатора за чишћење димњака.

Петра Видаковић. Општина је томе закупцу дала под закуп једно своје право, које је била у праву да да. То се констатује и тиме, што видимо да власт полицијска закупцу притиче у помоћ да му се то право закупа очува од повреда са стране трећих лица, и казни оне који му сметају. Сад он се жали да при свем том трпи штете од извесних лица. Ако је тако, њему не остаје ништа друго него да прибави доказе и да та лица тужи суду и тражи накнаду; а апсолутно никаквог права нема да због тога тражи да му се аренда смањује. (Тако је).

Председник. И општина је свагда оваковим аренда-рима била на руди и узимала их у заштиту, тражећи да се казне они који нису арендатори па раде ове послове арендатореске. Сад и овде општина не може ништа друго радити но да достави ову жалбу полицији. Само што се тиче индустријских радњи, као што су фабрике, по мом мишљењу људи који су сопственици таквих радњи могу имати своје оцаке, јер за њихове оцаке није такса ни прописана. А тако исто и за странце као што су посланици — конзули и т. п. уговором је казано да арендатор нема права да чисти оцаке на њиховим становима. (Вичу: да се пређе на дневни ред.)

Св. Богурић. Општина је ставила у уговору да нема нико права да чисти оцаке у вароши осим овога закупца. За то човек и плаћа, па кад се види да то раде ипак и друга лица, онда треба заштитити човека, а не да се пређе на дневни ред преко његове жалбе.

М. Велизарић. Врло добро је објаснио ову ствар г. Видаковић. Општина је направила с њим уговор и сад ако му ко год спречава радњу нека се тужи суду.

Гл. Јосиповић. Општина треба да узме тога човека у заштиту ако умоди полиц. власт да казни оне који му радњи сметају.

Председник. Општина то и чини. Овом приликом имам да вам кажем да имам питање од г. министра унутр. дела који пита по коме праву општина даје под аренду чишћење оцака. Ја то овако правдам: да се зна ко одговара кад се догоди пожар због нечишћених оцака. Јер, кад се зна ко чисти нужнике, онда се неће просипати на улицама по Дорћолу или Палилули никаква нечистоћа, јер ће арендатор бити одговоран — а тако исто зна се ко ће бити одговоран и за не чисте оцаке.

Напоследку и то да кажем. Ја сам овоме човеку нудио да одустане од уговора, ако му је тешко — па он не ће. Ја сам уверен да би Алексићка или ко други одмах предузео тај посао, можда и за већу цену.

Гр. Миленковић. Ја би имао да кажем у корист овога арендатора само ово: кад он каже да Вајферт плаћа Клузачеку 30 дук годишње за чишћење његових димњака, онда то значи да Клузачек тога ради држи момке и с тога да је лако могуће да кријумчарски чисти још и друге димњаке по вароши. Да тога не би оц сад било, ја би одредио таксу и за чишћење фабричких димњака. Ја би казао н. пр. у уговору да арендатор мора очистити Вајферту све оцаке за 25 дук. годишње, и тада би општина имала већу аренду и Вајферт би плаћао мање но што сада плаћа.

П. Видаковић. То што каже г. Гргур може бити поделено за будући рад кад се буде нов уговор правио — али сад му не можемо опраштати ништа аренде.

Гр. Миленковић. Нисам ни ја за то да му се отпусти што од цене него само да се узме у заштиту и да се у будуће боље обезбеди од кријумчара,

Бор. С. Новаковић. Требало би да знамо, да ли по уговору овај арендатор има права да чисти и Вајфертову фабрику,

Председник. То није уговором предвиђено.

П. Видаковић. Овде немамо уговора при руди — за то треба оставити да буде онако како је по уговору.

Н. Вуловић. Уговором су одређене цене за чишћење

обичних димњака, а код Вајферта у фабрици извесно је да ни сам закупца не би чистио фабричке димњаке по тој цени, него ће се и он с њима погађати.

Председник. Ја мислим да ће бити најбољи закључак за ову ствар тај: да општина заштити интересе закупца у границама уговора колико до ње стоји, т. ј. да код власти тражи да се казне кријумчари — а ако ко год штети закупца, он нека га тужи за штету суду.

Ђ. С. Новаковић. Ја мислим да треба да донесете уговор па да видимо.

Председник. Добро, господо, онда да донесемо уговор у идућој седници па онда да решимо ову ствар. (Прима се).

Сад молим вас чујте један акт управе вар. Београда који се тиче наших издатака.

Секретар чита акт о употреби песка за калдрме.

Председник. Ја сам услед овога акта одмах наредио да се ради као што управа налаже. Што смо до сада радили песком ташмајданским и на површини то је с тога што је била поплава те нисмо могли ни набавити песка, и што смо само крпили калдрме. Међу тим колубарски песак у колико ја памтим нисмо никад употребљавали ни за нове калдрме. Сад изволте решити господо како хоћете. Ја сам кажем вам одмах наредио да се престане са посипањем оних ташмајданским белим песком, а сад ви изволте решити хоћемо ли посипати од сад колубарским песком или дунавским. Истина је то да се са овим посипањем претеривало и ја сам се зачудио кад сам ономад видио скопљанску улицу како је сва посута белим песком. Сад је главно да знамо какав ћемо песак од сад употребљавати за посипање и на површини калдрме. (Вичу: савски и дунавски).

Поред овога ја ћу у оправдање досадањег рада да кажем то, да се морало по нужди употребљавати и овај бели песак, кога смо имали, јер није било могућности да се други песак набави. Међутим морале се руке оправљати, морало се и по наредби полиције радити, јер ће да казни.

Сад изгледа да ће да казни и што се радило овако. Међутим зна се да су зимус или управо пролетос за време поплаве људи и куће морали да зидају са овим белим песком, јер није било другога.

Дакле усваја ли се то господо да се од сада зида доле под калдрмом у овом белом песку, који је како веле врло добар за зидање калдрме, а на површини да се мора посипати само савским или дунавским песком. (Усваја се). Колубарски песак је скуп и за сада га не можемо употребљавати, а ако наш буџет порасте за калдрме још два пут већи, онда ће и то моћи бити.

М. Велизарић. У пређашњој једној седници ја сам изнео питање о баштинским књигама да се извесно на чему стоји та ствар у општини по ранијем једном предлогу. Услед тога ви сте г. председничке наредили архивару да нађе акта о томе. Ја сам сазнао да се акта нису могла да нађу па сам се састао са г. Зарићем, који је на том питању радио, и он ми је показао неколико новина у којима је о томе писао. Осим тога говорио сам с г. Радовићем, председником касације о томе и он ми је казао да се његов рад по тој ствари налази у министарству правде. Дакле

сада би молио да се одреди једна комисија у коју би ушао и г. Зарић, па да ја тој комисији предам ове новине и да се потраже остала акта о овој ствари те да се ова уреди како ваља и како се могло буде.

Председник. Ја мислим да то можемо усвојити. Ја ћу замолити г. Зарића да ми о томе предмету да нужна обавештења па ћемо изнаћи акта која треба и онда ћу изнети ствар пред одбор.

Пера Видаковак. Пре три четири недеље повишена је цена хлеба у Београду а пред одбор то питање није изложено. Питам за што?

Председник. Зато што је то било пред ускршње празнике, кад се није могла сазвати одборска седница. Могу вам наћи акта и изнети да видите, да смо ми према годишњој цени жита то питање свршили, пошто је оно хитно било.

Пера Видаковић. Ја мислим да то није било умесно и желео би да се таква практика више не понавља.

Председник. Неће, то будике уверени; а и сада то не би било само да смо имали могућности да сасовемо одборску седницу. Ја увек волим да ви то решите.

М. Велизарић. Шта би са нашим решењем да се одреди буџетска комисија да види какве би уштеде у буџету могли учинити.

Председник. Ја сам онда казао само то да се буџет сматра као закон и вреди годину дана. Према томе кад се буде правило сав буџет онда ће се то и расправити.

М. Велизарић. Ја знам да и државни буџет вреди годину дана, али да се у интересу штедње ипак у току исте године праве уштеде као што су н. пр нека звања и нека надлежатељства у интересу штедње кинута. Требало би дакле да видимо и ми можемо ли тако што да учинимо у нашем буџету те да му олакшамо. За то би требало једна комисија да то испита. У самом буџету има 30—40 хиљада одређених на плате персонала а чини ми се да би се ту могло доста уштедити. Ми имамо толико много некаквих надзорника — контролора и т. д. који нам чине више штете него вајде. Ја сам мислио да изнесем и предлог да се подигне ђерам при улазу у варош и тамо на улазу да се плаћају таксе на јагњад и на остало, па нам неће бити нужни толики контролери.

Председник. Тога права немамо. То треба законодавство да нам да.

М. Велизарић. Онда треба бар тражити то право да нам се да.

Председник. Ја сам покретао то питање кад сам пређе био на овоме месту, а г. Владан, радио је на томе са највећом заузетношћу — али се ипак није успело. То мислим да и ви знате.

Д. Борђевић. Ја мислим да је нешто у томе смислу решено под председником г. Николајевићем односно лађа и чамаца које стају уз нашу обалу.

Председник. Јесте и ја сам продружио да радим на тој ствари. Писао сам министру, но министар није одобрио правила која смо били израдили, јер уговор који имамо с Аустро-Угарском не допушта то што смо намеравали да заведемо за велике лађе и шлепове, који долазе отуда; па кад је тако, онда што да наплаћујемо и на мале чамце, кад не можемо на велике лађе и шлепове.

Министар је истина начелно одобрио ствар, али кад смо му поднели правила он је учинио ту примедбу да се на тај начин не могу одобрити.

Сад молим вас тражи се уверење за Аћима Бошковића лебар. (Чује се: доброг је владања а сиротног стања).

Молим вас господо ја сам био слободан да вас позовем да сутра дођемо сви у цркву на парастос блаженоупокојеном књазу Михаилу, који ће почети у 10 сах. пре подне; а после подне у 5 сахати да одемо у Топчидер, где ће такође бити помен великом покојнику. (Прима се знању).

Састанак је закључен у 8 сах. по подне.

НЕСЛУЖБЕНИ ДЕО

ПИСМА ИЗ РУСИЈЕ

(Париском „Солеју“)

Петроград 14. јула 1888.

Две анегдоте.

Има томе четрдесет година, кад се беше представио цару Николи, неки славан ђенерал руски, који као победилац долазаше са Кавказа. То беше доба док се још ниједан облачак није надавио да присени руско-пруско пријатељство. „Какву награду хоћеш да ти дам?“ упита цар заслужног војника. — „Господару, одговори ђенерал, смешећи се, ја молим за највећу милост. — А која је то? — „Желим, да ми ваше Величанство замени моје руско име каквим немачким именом“.

Прошасте године, један препредени дипломат руски, кога Париз добро познаје његовим пријатним разговором, који је пореклом из Балтичких земаља, престаде Александру III. Цар му заблагодари на услугама, које му је овај учинио. „Ја би хтео, рече му цар, да ти учиним, какво добро; и остављам ти да сам изабереш награду“. Ох, господару, рече посланик, поред свемоћи, коју има ваше Величанство, бојим се да ми не ће моћи указати милост, коју желим. — Па шта желиш? — „Моја је једина жеља да не носим више немачко име“!

Ове две анегдоте, за чију истину потпуно јемчим, јасно показује пут, којим је прешло јавно мишљење у Руса за последњих педесет година.

Немцу се некад овде дивило и завидило. За-вист и данас постоји али дивљењу учинило је место са свим противно осећање. И догађаји од прошасте недеље, не ће бити у стању да зближе ова два сучарничка народа.

Званично одушевљење.

Руски двор није изостао ни у колико са предусретљивом учтивости прам младог владара немачког.

Не памти се, да је икад један владалац, приредио свечанији дочек једном страном владару, или боље, не устежимо се да кажемо, да је икад боље дочекао суверен свога вазала. Испричао сам вам прошле недеље триумфални улазак Вилхелма II. у Кронштат; неизбројне топовске метке са градића, који замоташе пристаниште цело, у густе облаке од дима; правилне усклике морнара, који беху препети на катаркама; изложбу разних униформама, помпу при здравцама и поређивању пукова, који одаваху на сваком кораку почасти. Дакле, бављење Вилхелма II. у нашој средини, бејаше само низ *званичних* овација, парада, дворских ручкова, шетња које су требале да личе на тријумфалне походе, у сред јаке гардиске ескорте, која јахаше поред кола, и војних музика, које свираху неизбежну немачку химну.

Немачке овације.

Да ли је Вилхелм II. задовољан? Све време, које је провео на руској земљи, беше испуњено војничким свечаностима и смотрама. За њега се стари Петроград оденуо у свечано руво. Јавни споменици, пијаце, пристаниште, шта више и приватне куће, беху окићене, заставама украшене — по налогу полиције. Званични листови (овде и нема других новина) на дугачко су доносили извештаје о свечаностима, помињали имена ђенерала, побројавали бројеве пукова, који су дефиловали пред царем ђерманским. Не чу се ни један гласак, који би покварио хармонију. Ви добро знате да га полиција не би ни пропустила. Вилхелма је II. шта више на многим местима услицима поздрављала гомила. Али похитајмо да додамо да у тој гомили бејашу искључиво Немци. Немци имају велику насеобину у Петрограду. Има их овде више од педесет хиљада; велики бродари у предграђу Василијевог Острва, морнари на трговачким бродовима, лекари, кројачи, кувари, слуге, професори који дају часове по кућама, настојници имања, васпитатељи васпитачице, све мање више голи синови Мекленбурга или Пруске, који су дошли у Русију, да заслуже кору суха леба, коју им не пружа њихова домовина.

Петроградски Немци.

Мора се рећи на част петроградским Немцима да су кроз патриоти. По што су рђаво примљени у вишем друштву, које отвара своја врата само

Французима, Немци су овде зачели, још од времена Петра Великог, мали свет за себе. Они имају своја немачка друштва, која никад не примају Русе, своје лутеровске цркве, своја народна позоришта, своје повремене састанке, своје нарочите школе, где се само Немци протестанске вере одгајају.

Међу тим француска насеобина представља овде најкукавнији раздор; Немци су удружени, везани као њихова браћа из Балтиских земаља, која гледају непрестано на цара из Берлина, као на свога поглавара. Чудим се што досад није још ниједан немачки географ полагао право на Петроград као немачку варош. Али, само стрпљења! Доћи ће и то.

Демонстрације у Кронштату.

Сви ти петроградски Немци празноваху. Све су то они исти били, који пропраћаху усклицима цара немачког и у Кронштату и у Петрограду и у Петерхофу и у Красноме Селу.

Они су тако исто најмили и све чамце, који врве по заливу, за време бављења Вилхелма II. међу нама. Они прођоше неми и мирни поред руских лађа, које су се стекле у Кронштату; а чим ступише у домањај немачке флоте, они започеше у глас певати, уз пратњу свирке познату песму „Стража на Рајни“. Призор је био чудноват и поучан за посматраоца. По која лађица руска, која беше залутала у ову немачку флоту, демонстриваше пред руским бродовима. Ова два елемента, немачки и руски, и ако су у заједници и један поред другог ипак се не мешају више један с другим но што се меша зејтин с водом.

Одлазак Немаца.

Прекјуче после богате софре, која је била спремна на немачкој лађи „Хоенцолерн“ у почасти руској царској породици, отпутовали су немачки гости. То беше у три сата после маневрисања флоте, које се чини у сличним свечаним приликама. Брод „Кајзер“ даде знак да се отпочне пуцати из топова, чему следоваху одмах за тим „Фридрих Велики“, „Баварска“, „Баденска“ за овима и остали бродови „Молтке“, „Стајн“, „Гнајзенау“, „Принц Адалберт“ и размотрице „Муња“ и „Цитен“ На броду „Фридриха Великог“ свирала се руска народна химна. Вилхелм II. у обичном морнарском оделу беше изашао на мост лађе „Хоенцолерн“. Пролазећи поред сваке руске лађе, поздрављаше он наше морнаре на руском језику — међу тим се разлегаше рика неколико стотина топова са бедема Кронштатских. Кад „Хоенцолерн“ беше прешао већ последњу руску лађу, и заплвио на чисто море, приближи му се једна лађица, са које се чу певање „Рајинске страже“. Цар се окрену и три

пута скиде капу у почаст својим сународницима. У шест сати измаче оку немачка флота, која пловљаше у две врсте, у оној магли која беше притиснула море у правцу ка Штокхолму.

Шта мисли о дочеку мужик?

Да се упитамо, који је резултат постигнут овим походом? Да ли је цар Вилхелм задовољан? Да ли је цар Александар пожњео каквог плода од ове посете? Је ли говорено о Бугарској у Петерхофу? Је ли била реч о Француској? Питања су и сувише замашна да би их смео начети при крају овога мога писма. Говорићу вам о томе кроз који дан. Нека буде за данас доста, ако проговорим коју о утиску, који је ова посета произвела на масу народну. За грађанина, за занатлију, за мужика, то ће рећи за масу народну, последице су ове посете кобне за утицај немштине. Немогућно је избити из главе ових добрих људи, да није цар Немачки дошао, као оно обичан официр пред свога старешину, да прими из руку рускога цара свој нови чин. Народ сматра да је дошао васал да поднесе уверење о верности своје господару. Нико не може о овоме разуверити народ. Једном речи, у очима руског народа, беше, за ових последњих осамнаест година престоница Европе на обалама Спреје; данас је пренесена на обале Неве. Ево, ово вам је с гледишта народног, цела философија, коју мужик испреда из овог догађаја, пуног блеска и величанства. Ко зна да ли народ нема право.

КАРАКТЕР

(по Смајлсу)

XI.

Понашање — Уметност

Кад смо племенити онда смо племићи!
Шекспир.

Лепо понашање није гола спољашњост, већ огледало лепе душе и благородне природе.
Тенисон.

Лепо понашање претежније је од телесних дражи; оно ће нас више пленити, но живописи и статуе, и јесте најчешћа од лепих вештина.
Емерсон.

Уметност понашања ретко се кад негује, а, међу тим, од највише је вредности како за женску тако и за мушку страну. Живот је и сувише кратак да се може прећи преко хрђава васпитања; а осим тога слике понашања су сенке врлина.

Рев. Сидни Смит.

(НАСТАВАК).

У опште узев лепе вештине су највише цветале у добу опадања народа, када их је богатство могло себи најмити и за луксуз имати. Изврсна уметност и страхотна поквареност владале су упо-

редо и у Риму и Атини. Нерон и Домицијан — та два и највећа чудовишта старог света — били су такође вештаци; а ако је *лепо* то што је и *добро*, онда је Комодус требао да буде један од најбољих људи. Историја нас, пак, учи да је он био један од најгорих.

Нити је и највећи период модерне вештине Рима у коме је светлио Папа Лав X. стајао боље у моралиом погледу. О влади тога понтифа вели се: „да су под њиме разврат и распуштеност и у народу и у свештенству беснили као никада од времена папе Александра VI-тог. Исто вреди и за период у коме је *нидерланска* уметност достигла највиши степен. То је било одмах по губитку грађанске и вероисповедне слободе, и доласку народа под јарам деспотске Шпаније. За цело кад би уметност имала те моћи да уздигне један народ над самим собом — и кад би обожаваће лепога правило људе добрима — онда би се данашњи *Париз* састојао из најмудријих и најбољих људи на свету.

И данашњи Рим славан је са својих лепих вештина; али је тамо мушкост — мужанство — старих Римљана уступило место укусу за детињање: док је, по најновијим сведочбама, сама варош неописано трула. Ако игде тамо је, данас гад и смрад комшија уметности. Ми не велимо да лепе вештине не треба неговати. Не. Ми смо само против њиховога неговања о трошку — карактера. Јер, и ако fino и углађено понашање као и у опште све лепе уметности доприносе нашој срећи и уживању, опет се *прави извор лепоте* и красоте мора тражити у срцу, а не у оку, у племенитом раду и животу, а не у спољашњем сјају и накиту. Нити је и само лепо понашање лепа ствар ако га не прати лепо дело. Таква уметност може да нам послужи на задовољство, па да буде и важна потпора вишем образовању; али ако нас она и не одведе томе, *вишем* васпитању онда ће то пре бити разнежујућа и слабећа но кренећа и одржавајућа снага и донеће нам више штете но вајде. Јест, проста, поштена кураж више вреди но сва политура; чистота више но сва елегинција, карактер више но све лепе вештине.

И док, као што рекосмо не треба запуштати неговање спољних чари, не треба никад заборављати да иза тога стоји један и већи и виши задатак — важнији од уживања, лепши од вештине, претежнији од богатства јачи од сваке силе, већи од сваког дара, и виши од сваког ђенија, а то је: чистота, племенитост, *карактера*.

XII.

Друштво књига.

Књига је свет у коме се не само даје живети него и уживати.

Вордсворт

Као год што се човек може познати по друштву с којим се дружи тако се може оценити и по књигама које чита. — И за то ваља увек живети у најбољем друштву, на састојало се оно из живих људи или мртвога слова.

Добра књига у стању је да нам се покаже и као најбољи пријатељ. Она није, као жив човек, подложна промени, него је, кад год се у руке узме једна те иста. Као нико трпиће нас и веселиће нас, а неће нас, по примеру многог људског пријатељства, ни у злу, ни у несрећи, оставити. Срце њено вечно нам је отворено, и оно ће нас у младост упућивати и забављати, а у старости крепити и тешити. Често, људе ће саставити и спријатељити проста љубав према једној истој књизи — као год што ће двојица да се познаду и спријатеље преко трећег ког обоје цене.

„Књиге“ — вели Хазлић — „хватају нас за срце, а у виду стихова прелазе у крв. Ми их читамо кад смо млади, и сећамо их се кад остаримо. Кад нађемо у њима што се десило другоме, сетимо се шта се десило и нама на путу живота. Дишући ваздух добрих књига, ми дугујемо ауторима њиховим све што имамо с ову страну варварства.“

Добра књига је често и најбољи „ћуп“ живота тековине, јер се у њему смештају она највећа блага људска која се *мислима* зову. Речи и мисли које се у добрим књигама дају наћи, могу бити *златне* као год и ма која друга вредност; а Сер Филип Сиден вели још: „да овај, коме племените мисли друштва праве, — није никад сам!“ И доиста, добра и истинита мисао може нагло у часу искушења бити прави анђео спаситељ и хранитељ; јер су мисли *клице* из којих, пре а посл., ничу плодови, који се *делима* зову. Тако, на пример, Ворскортова књига „*Карактер весела ратника*“, више но икоја друга, служила је Сер Хенрију Лоренсу нашем као узор и образац, коју је он у своме рођеном животу копирао. Она му је вечно била при руци и на памети, он ју је неуморно показивао сваком; па, је најзад — као и сви људи који по нешто *озбиљно* прегну, и *успео* да се сам на висину описана јунака поине.*)

*) Види за ово Кејов „Живот наших официра у Инђији“.

Књиге садрже у себи и есенцију *бесмртности*. Оне су, свакако, најтрајнији, најдуговечнији, споменици људског напора. Храмови ће се претворити у развалине; слике и статуе, избледеће и изчезнуће, али *књиге* живе и преживе. Велике мисли које оне садрже, нити гину нити старе с временом. Не. Оне су после хиљада година тако исто и свеже и младе као што су биле у веку у ком су сијнуле. Управо, једини траг који време може на њима да остави, то је траг *решета*; јер, у књижевности, никакав кукољ не може дуго да се продаје за шеницу; и добра ствар једина остаје на мегдану....

Књиге нас уводе и у најбоље друштво — у колико нас изводе пред највеће умове и радове рода људског. Из књига ми тек дознајемо — чујемо и видимо — шта су они зборили и творили; *ту* они излазе пред нас као да су живи, и — друштва нам праве. Ми тада делимо и њихове мисли, и њихове осећаје, уживамо или тугујемо с њима. Њихово искуство постаје наше наслеђе, и ми осећамо као да смо и сами били на месту и мегдану који они описују... Нити велики и добри људи умиру и на *овом* свету. Не. Они се у књигама својим *посвете* и душе њихове иду са тим књигама по свету. Не каже ли се, и с правом, да је књига *живо слово*? И доиста, зар глас духа човечија не говори нама кроз уста њена? Зар нису (да се послужимо једном класичном изреком) и дан дањи

„Мртви великани
Душа наших владари“.

Зар Омир још не живи? и то ма да се *лична* историја његова губи у магли класичне старине! И нису ли поеме његове тако исто и лепе и свеже као да су јуче испеване? Зар нас Платон још не учи својој трансцендентној философији? Зар и још не слушамо Хорација, Виргилија и Данта као да су живи? Ко каже да је Шекспир умро? Тело његово, доиста, сарањено је још 1616, али дух његов још живи у Инглеској, а мисли његове допиру тако исто далеко као за време Тудора.

У друштво ових великих духова и најмањи и најбеднији човек може ући. Довољно је да зна читати: писменост је све што се тражи. На пример. Хоћеш ли да се смејеш? Сервантес и Рабле праве ти друштво. Хоћеш ли да плачеш? Ту је Јеремија Телор и Тома из Кемписа, који ће те и утешити. Књиге су у истини оне благајне у којима душе великих људи бораве, и ми се обраћамо за забаву, поуку и утеху —, и у радости и у жалости, и у срећи и несрећи.

Од свију предмета на свету човек је човеку

најзанимљивији. Главно је да што год се односи на људски живот — на људско искуство и страдање, успевања и ликовања — да ће на то понајуре и понајвише привлачити. Само и узајамно интересовање људи ће показивати један другом на хиљаде начина — те или ће се насликати, или исписати или описати. „Да нема друга доказа о дружевности људске природе, само оно и в ље уживања наше у биографијама *животописима*, довољно би било да нас о том увери“. А велико је доиста људско интересовање, за књиге ове врсте! Шта су, на прилику, оне силне приче и новеле које толики свет гута, ако не толико измишљених биографија? Шта су и оне позоришне драме, које свет нагрне да види ако не: *представљене* биографије? Чудо је само да се толики ђенији баве фиктивним биографијама, а остављају средњим људма да се одуже правим и реалним. Јер, верна слика ма чијег живота и искуства, самим тим што је истина, треба да нас интересује више но и најживља фикција. Из туђег живота свако може по нешто научити; па чак и поједине ситнице имају ту извесне вредности — у колико су дело људи какво смо и ми сами.

Нарочито је користан опис живота *добрих* људи. Они ће нас се најпре срца коснут, надом задахнути, и великим примером својим покрепути.

„Добар живот“ — вели Ђорђе Херберт — „ни када не бели“, а Гете нас уверава да „нема проста човека од кога и највећи философ не би имао шта да научи“. Сер Валтер Скот није ни могао да путује с ким у колима, а да не покуша да поведе разговор и дозна што више о карактерним цртама свога друштва. Џенс'н је једном рекао: да „нема човека на улици чију биографију он не би радо знао; и њега би занимало свачије искуство, свачија мука и невоља, срећа и несрећа“. Са коликим би се правом могло ово рећи о људма који су својеручно записали име своје у историји света, и који су оставили оно велико наслеђе које се *цивилизација* зове. Све што има везе са таквим људима — са њиховим навикама, понашањем, начином живота, личном историјом, особинама и врлинама девизама и изрекама — све је то пуно интереса, поуке, охрабрења и примера.

(НАСТАВИТЕ СЕ),

ПОЗИВ

Суд општине вароши Београда позива све оне поштоване грађане који имају саке за своју домаћу

потребу па биле оне нумерисане или не нумерисане, да изволе у најкраћем року на пумпи општинској нумерисати оном бојом која је нарочито одређена за приватне саке.

У противном неће им се давати вода на пумпи општинској, а још мање на другом месту допштати захватање.

За бољу разлику, поред нумере долазе још и два почетна слова имена и презимена сопственика саке.

За овај рад платиће сопственик саке 40 пара динарски мајстору на пумпи.

Из седнице Суда општине вароши Београда СБр. 8091. — 15. Јула 1888. год. у Београду.

ОБЈАВА

Према решењу одбора општинског од 23. ов. мес. Суд општински јавља грађанству, да ће се и ове године дозвољавати копање и ношење песка са дунавске обале а са одређеног места, пошто сваки, који жели носити песак плати општини у напред, за свака кола песка по 30 пара дин.

Такса се полаже у Суду општинском члану суда г. Јанаћу М. Јанковићу.

Сваки онај, који се ухвати да без дозволе носи песак, или, код кога се нађе дунавски песак а не буде могао доказати да је општини платио таксу, сматраће се као кријумчар и казнити за свака кола песка петоро струком казном.

Од стране суда општине вароши Београда 26. Јула 1888 год. СБр. 8495.

ОГЛАС

Суд општине београдске издаће путем јавне лицитације следсћа имања и разна права општинска под закуп и то:

1. I. и II. дућан под читаоницом на дан 8. Августа, т. г. на лицу места за три године,

2. I. II. и III. дућан у главној чаршији такође на лицу места за три године на дан 9. Августа, т. год.

3. Кућу у „Абаџијској улици“ за три године, на дан 11. Августа т. год. онет на лицу места;

4. Кућу на „Дорћолу“ за три године, на дан 12. Августа т. год. на лицу места;

5. Подрум код саборне цркве на три године на дан 13. Августа т. год. такође на лицу места;

6. Цубок од говеђи месарница за једну годину на дан 16. Августа т. год. пред кафаном Урошевом на Теразијама;

7. Саланско право општинско за ово јесење време на дан 17. Августа т. год. опет пред кафаном Урошевом.

8. Акције механички за једну годину на дан 18. Августа т. год. такође пред Урошевом кафаном, и

9. Плацеве за употребу радње саланске за ово јесење време на дан 19. Августа т. године такође пред кафаном Урошевом.

Сем наведенога имају се држати лицитације још и за следеће потребе, и то:

10. За набавку 60.500 сена и 32.800 кила јечма, што је потребно за храну коња чете пожарне на дан 20. Августа т. г. за једну годину.

11. За набавку кова за коње чете пожарне на дан 22. Августа т. г. за једну годину.

12. За набавку од 30.000 до 42.000 кила гаса за осветљење вароши за годину дана на дан 23. Августа т. год.

13. За набавку 600 туцета машине и до 400 метара платна за фењере, на дан 24. Августа тек. године.

14. За набавку потребне количине нови и оправку стари фењера за годину дана, на дан 25. Августа т. год.

15. За набавку 300 до 350 метарских хвати дрва за огрев општински и школски на дан 27. Августа т. год.

16. За набавку разнога канцеларијског материјала за општину и школе, на дан 30. Августа тек. године.

17. За оправку свију возова општинских за годину дана на дан 31. Августа т. године.

18. За набавку до 600 кила олова за маркирање мяса на кланици, на дан 1. Септембра т. године, и најзад

19. Лицитација за чишћење пијаца и других места општинских за годину дана, на дан 2. Септембра тек. године.

Лицитација од броја 10 до 19 овога огласа закључно држаће се у рачуноводству Суда општинскога.

У име кауције полаже се за цубок од говеђи месарница 3.000, за саланско право 120, за Акције механички 2.400, за сваки плац салански по 60, за набавку сена 10%, за набавку јечма 10%, за кова коња 100, за набавку гаса 470, за набавку машине 100 а за набавку платна 100, за набавку нови и оправку стари фењера 300, за набавку дрва 600 динара, а кад се лицитација одобри измириће лицитанди и ресто 20%, на целу излицитирану суму, за набавку разног канцеларијског и школског материјала, 10% од вредности излицитиране суме, за оправку возова 200, и за набавку олова за маркирање мяса 100 динара, у готовом новцу или папирима српским од вредности.

Ближи услови за давање свега овога под закуп могу се видети сваког дана у канцеларији рачуноводства судског а и на сам дан лицитације.

Лицитација почиње свакога дана од 8 до 12 пре и од 3 до 5 сати по подне — када ће се закључивати изузимајући случај где се надметање и после овог рока продужи.

Позивају се сви ови који би што од поменутих имања, права и другог хтели узети да одређених дана дођу на лицитацију.

Из седнице Суда општине београдске СБр. 8723. 23. Јула 1888 год. у Београду.

КЊИЖЕВНИ ПОЈАВИ

ИСТОРИЈА СРБА

ЗА Ш. РАЗ. ГИМНАЗИЈЕ

од

М. С. УБАВКИЋА

Цена 2 дин.

ЗЕМЉОПИС СА ЖИВОТОПИСИМА

ЗА Ш. РАЗ. ОСН. ШКОЛЕ

од

М. С. УБАВКИЋА

Цена 1 дин.

Књижарима 25%. Обратити се књижари В. Валожића у Београду.